

2011-12-09

Dnr 44-2011:5294

Ystads Praktiska Gymnasium
Rektorn vid Ystads Praktiska Gymnasium

Beslut för gymnasieskola

efter riktad tillsyn av
Ystads Praktiska Gymnasium
i Ystads kommun

Tillsyn av Ystads Praktiska Gymnasium

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomförde en tidigarelagd tillsyn (dnr 44-2011:3169) av Ystads Praktiska Gymnasium i Ystads kommun sen vårtermin 2011 efter oros signaler från vårdnadshavare och elever. Detta resulterade i ett beslut den 28 juni 2011. Efter ytterligare oros signaler från vårdnadshavare, elever och personal besökte Skolinspektionen återigen skolan den 29 september och den 20 oktober 2011. Vid besöken framkom uppgifter om att lärlingsutbildningen inte motsvarar författningarnas krav. Skolinspektionen konstaterar att den utbildning inom lärlingsförsöket som eleverna i nuvarande årskurs 2 och 3 och för elever i årskurs 1 som går lärlingsutbildning erbjuds, inte motsvarar de krav som finns på arbetsplatsförlagd utbildning både vad avser omfattning och vad avser samverkan mellan skolan och arbetsplats. Vid besöken på skolan under hösten 2011 uppger rektorn och samtliga elever att eleverna är lärlingar med endast enstaka undantag. Enligt skollagen ska minst hälften av elevens undervisningstid genomföras som arbetsplatsförlagd utbildning (APU) respektive arbetsplatsförlagt lärande (APL). Detta har inte skett. Eleverna, lärare och rektorn uppger att skolans upplägg har varit och är även nu att eleven i normalfall under årskurs 2 påbörjar sin APU/APL. Praktiken utgör två dagar i veckan och tiden utökas inte i årskurs 3. Fram till Skolinspektionens besök fanns inte en fungerande samverkan mellan skolans lärare och handledaren på arbetsplatsen vilket innebär att elevernas arbete och lärande inte har fullt ut kunnat bedömas av läraren. Elevernas lärande på arbetsplatsen motsvarar tidsmässigt med detta upplägg i bästa fall arbetsplatsförlagd utbildning inom yrkesprogrammen- APU - och inte en lärlingsutbildning.

I intervjuer med Skolinspektionen är det tydligt att eleverna i innevarande läsårs årskurs 1 uppfattar sig vara lärlingar men enligt kompletterande uppgift från rektorn är ingen elev i årskurs 1 antagen till lärlingsutbildning. På skolans hemsida framgår det tydligt att den utbildning man erbjuder är just en lärlingsutbildning. I intervjuerna med elever i årskurs 2 och 3 har Skolinspektionen endast mött en enstaka elev som säger sig inte vara lärling. Skolinspektionen vill förtydliga för huvudmannen att kraven för bemanning och lokalers beskaffenhet kan skilja sig åt beroende på om man genomför en lärlingsutbildning eller en gymnasieförlagd utbildning.

Kombinationen av en hög omsättning av yrkeslärare, tydliga brister i placering av elever på sin APU arbetsplats som lärlingar och rektors låga förtroenhet med lärlingsutbildningens krav enligt författningarna har lett till att eleverna på skolan inte har fått den utbildning de har rätt till. Särskilt allvarig är situationen för eleverna i årskurs tre med inriktning vvs och fastighet. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen snarast ska sätta in omfattande åtgärder för att tillse att samtliga elever ges den utbildning de har rätt till.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Ystads Praktiska Gymnasium i Ystad måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ystads Praktiska Gymnasium att senast den **31 januari 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Gymnasieutbildningarna uppfyller inte författningarnas krav vad gäller innehåll och omfattning.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Omfattning, innehåll och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Huvudmannen ska tillse att yrkesprogrammen innehåller arbetsplatsförlagt lärande (16 kap. 16 § andra stycket 2010 års skollag, 4 kap. 12 § 2010 års gymnasieförordning);
- Huvudmannen ska tillse att den övervägande delen av utbildningen på gymnasial lärlingsutbildning sker som arbetsplatsförlagt lärande (16 kap 11 § andra stycket skollagen, 4 kap. 12 § andra stycket 2010 års gymnasieförordning; SFS 2007:1349 Förordning om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning 7 och 9 §§);
- Huvudmannen ska tillse att rektorn för gymnasial lärlingsutbildning beslutat om förläggningen av kurser till arbetsplatser och om hur fördelningen av denna förläggning ska göras över läsåren (16 kap 11 § andra stycket skollagen, 4 kap. 12 § andra stycket 2010 års gymnasieförordning)
- Huvudmannen ska efter förslag från lärlingsrådet besluta vilken eller vilka arbetsplatser den arbetsplatsförlagda utbildningen ska förläggas till (SFS 2007:1349 Förordning om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning 11 §)
- Rektorn ska tillse att för varje elev upprättas en individuell studieplan (16 kap. 25 § skollagen , 1 kap. 7 § 2010 års gymnasieförordning / 1 kap. 12 § 1992 års gymnasieförordning).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning:

Gymnasieutbildningarna uppfyller inte författningarnas krav vad gäller innehåll och omfattning.

Motivering:

Enligt skolförfattningarna ska utbildningen på gymnasial lärlingsutbildning omfatta minst hälften av tiden på arbetsplatsförlagd utbildning (APU)/arbetsplatsförlagt lärande (APL) i nära samverkan mellan skola och arbetsplatsen. Lärlingen ska där ha tillgång till lämplig handledare och det ska tydligt framgå vilka kursmoment som genomförs på arbetsplatsen. Enligt skolförfattningarna ska det upprättas en individuell studieplan i vilken det bland annat ska framgå elevens studieväg, de val eleven gjort och om eleven följer fullständigt, utökat eller reducerat program.

Skolinspektionen har vid besök på skolan och i intervjuer med lärare och elever för skolans samtliga program konstaterat att det föreligger brister i lärlingsutbildningen. Elever, lärare och rektorn beskriver att upplägget för skolans elever vilka samtliga i årskurs 2 och 3 - med endast enstaka undantag – är lärlingar innebär att man har APU/APL två dagar i veckan. Beroende på hur långt den enskilde eleven av läraren bedöms ha kommit i sitt lärande kan APU/APL i vissa fall påbörjas i årskurs 1 eller i årskurs 3. Tidsutlägget ökar inte mellan åren. Skolinspektionen mötte under besöken på skolan elever i årskurs tre som ännu inte varit på APU/APL.

De individuella studieplaner som Skolinspektionen tagit del av är poängplaner med elevens namn i sidhuvudet. Det framgår inte vilka kurser som är avslutade respektive pågående samt om eleven läser fullständigt, utökat eller reducerat program.

Specialutformat program närliggande hantverksprogrammet/Hantverksprogrammet.

För Hantverksprogrammet med inriktning Stylist gäller för samtliga elever att de inte har varit ute på APU/APL vid något tillfälle. Enligt uppgift från elev i årskurs 2 fick eleverna först i mars i årskurs 1 tillgång till sminkbord och speglar. Rektor bekräftar situationen och konstaterar att om man vid starten av programmet vetat vad man vet nu skulle det inte varit en lärlingsutbildning. Stylisteleverna genomför sin praktiska utbildning inne på skolan i ett klassrum.

Specialutformat program närliggande naturbruksprogrammet/ Naturbruksprogrammet inriktning djur.

De två eleverna – varav en inte är lärling - på Naturbruksprogrammet inriktning djur (endast elever i årskurs 2) genomför sin APU i samma omfattning som för övriga program.

Specialutformat program närliggande byggprogrammet/Bygg- och anläggningsprogrammet samt VVS- och fastighetsprogrammet.

Inriktning Fastighet

De två eleverna i årskurs 3 som läser Byggprogrammet inriktning fastighet har under hela sin tid på skolan haft identisk undervisning med eleverna på Byggprogrammet inriktning VVS. De har således inte fått undervisning i de karaktärsämnen som ingår i inriktning fastighet. Ingen av dessa två elever har haft mer än tre månaders APU totalt sett under sin utbildning. Trots detta anses eleverna fortfarande delta i lärlingsförsöket. Skolinspektionen konstaterar att skolan har långtgående skyldigheter att anpassa undervisningen efter den enskilda elevens behov och förutsättningar så att denne kan nå målen för utbildningen. Om eleven bedöms att inte kunna klara av en lärlingsutbildning ska skolan anpassa utbildningen efter detta och vid behov ge eleven särskilt stöd. En av eleverna uppger att han nu själv har ordnat en placering för APU. Enligt gymnasieförordningen 1992:394 ansvarar huvudmannen för att anskaffa platser för APU:n.

Inriktning VVS

I intervjun menar eleverna på Bygg- och VVS programmen att de inte fått teoretisk utbildning i den omfattning som förväntas ute på arbetsplatserna. Eleverna i årskurs 3 med VVS inriktning uppger att de inte har fått gå igenom mer än 2 av totalt 12 fackteoriböcker under sin tid på skolan. De menar att det de har lärt sig har de lärt sig under sin APU och att det var svårt att komma till en arbetsplats och inte kunna vad som förväntas. Under tiden på skolan har de ofta saknat lärare och då suttit av tiden utan att ha uppgifter att göra. De har då bett om att få vara ute mer på företaget men inte fått det.

Skolinspektionen har intervjuat en tidigare lärare på skolan. Läraren uppger att eleverna när han mötte dem inte hade fått någon form av teoretisk utbildning inom VVS och att det inte fanns förutsättningar för praktisk undervisning i VVS-ämnena med den utrustning och material som fanns. Schema för eleverna ger ett upplägg som innebär att läraren undervisar alla årskurser vid samma lektionstillfälle i både teori och praktik. Läraren uppger att det inte fanns en samverkan mellan skolan och praktikplatsens handledare.

Det har varit en stor omsättning av lärare sedan skolan startade höstterminen 2009. Efter att ytterligare en lärare avslutade sin anställning hoppas rektorn att en ny – obehörig men erfaren – VVS-utbildad person ska tillträda under november 2011. Under tiden finns en inhyrd person från ett VVS-företag på plats och ansvarar för den praktiska biten av utbildningen. Någon teoretisk undervisning i VVS-ämnena sker därmed inte under en stor del av höstterminen 2011.

Skolinspektionen har varit i kontakt med branschföreträdare från VVS-företagen och Byggnads Södra Skåne. Dessa är ordförande respektive vice ordförande i Yrkeskom-

mittén i Skåne. I en skrivelse till Yrkesnämnden beskriver de en hög läraromsättning; att ändamålsenliga lokaler och arbetsstationer saknas; att elever i årskurs tre inte fått tillräcklig teoretisk utbildning (de har bara gått igenom två fackteoriböcker av förväntade 12) samt en arbetssituation för VVS-läraren där denne ska undervisa tre årskurser samtidigt.

Inriktning Bygg- och anläggning

I intervjun menar eleverna på Bygg- och VVS-programmen att de inte fått teoretisk utbildning i den omfattning som förväntas ute på arbetsplatserna. För byggeleverna har det med den nya läraren (from höstterminen 2011) blivit en tydlig förbättring både vad gäller den teoretiska undervisningen och praktiken. Den nytillträdde läraren för Byggprogrammet kan tydligt visa på en systematik i upplägget och att det finns en tydlighet för samverkan mellan skolan och arbetsplatsen som utgår från kursplanerna. Dock är omfattningen av APU:n densamma som för övriga program.

Specialutformat program närliggande energiprogrammet och specialutformat program närliggande elprogrammet/El- och energiprogrammet.

Skolan har sedan föregående läsår en behörig lärare för el-programmet. Denna arbetar också på en annan skola inom Baggium-koncernen och finns på skolan en och en halv dag per vecka. Enligt elevernas individuella studieplaner är karaktärsämnena fördelade på samtliga terminer. Eleverna har APU på samma dagar som läraren befinner sig på skolan. Detta innebär att det för eleverna är omöjligt att både få teoretisk undervisning i karaktärsämnena och genomföra den uppgivna APU:n. Dessutom har läraren inte möjlighet att både undervisa i teori och besöka elevernas praktikplatser.

Specialutformat program närliggande handelsprogrammet/Handels- och administrationsprogrammet.

Eleverna i årskurs 2 och 3 på Handelsprogrammet har först detta läsår fått APU. Ingen av eleverna som Skolinspektionen intervjuat kan uppge att de känner till att handledaren och läraren på skolan samverkar utifrån kursplanerna. Omfattningen av praktiken är samma som för övriga program.

Specialutformat program närliggande omvårdnadsprogrammet/Vård- och omsorgsprogrammet.

Eleverna i årskurs 2 och 3 på omvårdnadsprogrammet beskriver att de från början av sina studier har haft APU och en tydlig systematik i hur undervisningen bedrivs. Omfattningen av APU:n är samma som för övriga program.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolinspektionen att inga elever på skolan har fått den utbildning som motsvarar deltagande i lärlingsförsöket eller lärlingsutbildningen. Därför bedömer Skolinspektionen att huvudmannen ska föreläggas att vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

2011-12-09

7 (10)

Dnr 44-2011:5294

Föfattning:

16 kap. 11 § andra stycket 16 § andra stycket och 25 § 2010 års skollag.

1 kap. 7 §, 4 kap. 12 § 2010 års gymnasieförordning; 1 kap. 12 § 1992 års gymnasieförordning).

7, 9 och 11 §§ Förordning om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning.

Bakgrund

Beskrivning av Ystads Praktiska Gymnasium

Skolinspektionen beslutade den 19 december 2008 (44-2008:1631) att Ystads Praktiska Gymnasium i Ystads kommun har rätt till bidrag för utbildningarna Specialutformat program närliggande Hantverksprogrammet, Specialutformat program närliggande Fordonsprogrammet, Specialutformat program närliggande Omvårdnadsprogrammet, Specialutformat program närliggande Byggprogrammet, Specialutformat program närliggande Elprogrammet, Specialutformat program närliggande Handelsprogrammet, Specialutformat program närliggande Naturbruksprogrammet, Specialutformat program närliggande Energiprogrammet, Specialutformat Säkerhetsprogram. Utbildningen/utbildningarna har i bidragshänseende förts till Hantverksprogrammet, Naturbruksprogrammet, Energiprogrammet, Elprogrammet, Fordonsprogrammet, Omvårdnadsprogrammet, Byggprogrammet och Handelsprogrammet. Skolan följer läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, för eleverna i innevarande läsårs årskurs 2 och 3. I beslut 27 augusti 2010 (dnr 2010:3066) beslutade Skolinspektionen om överföring till GY 11.

Huvudman för skolan är Praktiska Sverige AB (tidigare Baggium Utbildning AB) med organisationsnummer 556257-5786.

Verksamheten vid Ystads Praktiska Gymnasium startade läsåret 2009/2010 och omfattar ovan nämnda utbildningar förutom Specialutformat program närliggande Fordonsprogrammet.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 84 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Ystads kommun, men skolan har även elever från närliggande kommuner.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit jurist Maria Mohlin och enhetschef Lotta Kårlind.

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder
Enhetschef

Peter Sääw
Utredare/Föredragande

Skolinspektionen

2011-12-09

9 (10)

Dnr 44-2011:5294

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).